

УДК 81'25:378.147:81'42:159.955

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-4\(46\)-590-599](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-4(46)-590-599)

Вискушенко Світлана Андріївна кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри англійської філології та перекладу, Житомирський державний університет імені Івана Франка, м. Житомир, <https://orcid.org/0000-0003-1557-1984>

ПЕРЕКЛАД ГАЛУЗЕВИХ ТЕКСТІВ ЯК СКЛАДОВА РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ

Анотація. У статті досліджено теоретичні та методичні засади розвитку критичного мислення у процесі викладання перекладу галузевих текстів у закладах вищої освіти. Актуальність дослідження зумовлена сучасними трансформаціями системи професійної підготовки перекладачів, зростанням ролі міждисциплінарних підходів, цифровізації освітнього процесу та підвищенням вимог до якості фахового перекладу. Обґрунтовано, що критичне мислення є однією з ключових компетентностей майбутнього перекладача, оскільки переклад розглядається не лише як мовна трансформація, а як складний когнітивно-аналітичний процес, що передбачає інтерпретацію змісту, оцінювання альтернативних розв'язок, виявлення перекладацьких ризиків і прийняття обґрунтованих професійних рішень. Особливу увагу приділено специфіці галузевих текстів як об'єктів перекладацької діяльності. Встановлено, що вони характеризуються високим рівнем термінологічної насиченості, структурною складністю, формалізованістю мовних засобів і підвищеною відповідальністю за точність переданої інформації. Це зумовлює необхідність не лише ґрунтовної мовної та термінологічної підготовки, а й розвитку аналітичного мислення, здатності критично оцінювати зміст, враховувати контекст, функцію тексту та особливості фахового дискурсу. У роботі проаналізовано сутність критичного мислення як багатокомпонентної когнітивно-рефлексивної здатності, що включає вміння формулювати проблеми, аналізувати аргументи, оцінювати докази, робити висновки та здійснювати професійну рефлексію. Визначено, що ефективний розвиток критичного мислення у процесі викладання перекладу забезпечується завдяки комплексному застосуванню проблемно-орієнтованого навчання, методу конкретних ситуацій, порівняльного аналізу перекладів, рефлексивних практик, самооцінювання, взаємооцінювання та використання цифрових інструментів, зокрема корпусів текстів, термінологічних баз даних і систем

автоматизованого перекладу. Доведено, що впровадження таких методичних підходів сприяє формуванню у студентів здатності до самостійного аналізу, аргументації перекладацьких рішень, професійної автономії та відповідального ставлення до результатів перекладацької діяльності. Зроблено висновок, що розвиток критичного мислення є необхідною умовою підготовки конкурентоспроможних перекладачів, здатних ефективно працювати у складних професійних ситуаціях. Перспективи подальших досліджень вбачаються у розробці інноваційних методик навчання та розширенні можливостей інтеграції цифрових технологій у навчання перекладачів.

Ключові слова: критичне мислення, переклад, галузевий переклад, галузевий текст, перекладацька компетентність, термін, міжмовна комунікація, дискурс.

Vyskushenko Svitlana Andriivna Candidate of Philological Sciences, Associate Professor at the Department of English Philology and Translation, Zhytomyr Ivan Franko State University, Zhytomyr, <https://orcid.org/0000-0003-1557-1984>

TRANSLATION OF SPECIALIZED TEXTS AS A COMPONENT OF CRITICAL THINKING DEVELOPMENT IN FUTURE TRANSLATORS

Abstract. The article deals with the theoretical and methodological foundations of developing critical thinking in the process of teaching the practice of translating specialized texts in higher education institutions. The relevance of the study is determined by the modern transformations of the system of professional translator training, the growing role of interdisciplinary approaches, the digitalization of the educational process, and the increasing requirements for the quality of professional translation. It is substantiated that critical thinking is one of the key competencies of a future translator, since translation is regarded not only as a linguistic transformation but also as a complex cognitive and analytical process involving interpretation of meaning, evaluation of alternative solutions, identification of translation risks, and making well-grounded professional decisions. Particular attention is paid to the specificity of specialized texts as objects of translation activity. It has been established that they are characterized by a high level of terminological density, structural complexity, formalization of linguistic means, and increased responsibility for the accuracy of transmitted information. This determines the need not only for thorough linguistic and terminological training but also for the development of analytical thinking, the ability to critically evaluate content, take into account context, text function,

and the specific features of professional discourse. The paper analyzes the essence of critical thinking as a multi-component cognitive and reflective ability that includes the skills to formulate problems, analyze arguments, evaluate evidence, draw conclusions, and carry out professional reflection. It is determined that the effective development of critical thinking in the process of teaching translation is ensured through the comprehensive application of problem-based learning, the case method, comparative analysis of translations, reflective practices, self-assessment, peer assessment, and the use of digital tools, including text corpora, terminological databases, and computer-assisted translation systems. It is proved that the implementation of such methodological approaches contributes to the development of students' ability for independent analysis, justification of translation decisions, professional autonomy, and a responsible attitude toward the results of translation activity. It is concluded that the development of critical thinking is a necessary condition for training competitive translators capable of working effectively in complex professional situations. Prospects for further research are seen in the development of innovative teaching methods and the expansion of opportunities for integrating digital technologies into translator training.

Keywords: critical thinking, translation, specialized translation, specialized text, translator competence, term, interlingual communication, discourse.

Постановка проблеми. Сучасна система професійної підготовки перекладачів у закладах вищої освіти України зазнає суттєвих трансформацій, зумовлених розвитком міждисциплінарних підходів, інтеграцією цифрових технологій та зростанням вимог до якості фахового мовлення. У цьому контексті особливої актуальності набуває розвиток критичного мислення як однієї з ключових компетентностей майбутнього перекладача, оскільки переклад розглядається не як механічне відтворення змісту вихідного тексту, а складний когнітивно-аналітичний процес, який вимагає глибокого осмислення, аргументованих рішень і здатності працювати з неоднозначністю. В умовах зростання ролі галузевих перекладів, потреба у формуванні критичного мислення під час навчання перекладацької практики стає стратегічно важливою. Для точного та адекватного відтворення таких текстів майбутній перекладач має не лише володіти професійною лексикою, а й уміти критично оцінювати вихідний матеріал, зіставляти різні інтерпретації, виявляти приховані смисли та потенційні перекладацькі ризики. Розвиток цих умінь передбачає не лише засвоєння теоретичних знань, а й систематичну роботу над аналітичним, логічним і рефлексивним мисленням. У процесі викладання практики перекладу галузевих текстів критичне мислення виконує подвійну функцію. Воно є як

інструментом аналізу змісту й структури тексту, так і механізмом прийняття перекладацьких рішень. Залучення здобувачів до діяльності, що передбачає аналіз автентичних перекладацьких ситуацій, порівняння альтернативних варіантів перекладу, обговорення суперечливих інтерпретацій і формування аргументованої позиції, сприяє розвитку їхнього вміння мислити гнучко, логічно та самостійно. Саме такі навички є визначальними для перекладача, який працює, наприклад, з вузькофаховими текстами, де точність, послідовність і відповідальність за смислову достовірність мають першочергове значення. Актуальність дослідження зумовлена також загальною тенденцією до переорієнтації навчального процесу з передавання знань на розвиток критичної, дослідницької та творчої активності студентів. В аспекті перекладацької освіти це означає перехід від традиційного підходу, що базується на відтворенні зразків, до моделі навчання, де студент виступає активним аналітиком тексту, дослідником і співтворцем смислу. Розвиток критичного мислення у процесі викладання практики перекладу сприяє формуванню перекладацької автономії, здатності до самооцінювання, самокорекції та професійної рефлексії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження розвитку критичного мислення як однієї з ключових компетентностей майбутнього перекладача, специфіки галузевих текстів, методів навчання перекладачів відображено у роботах вітчизняних (Черноватий Л. М., Кальниченко О. А., Вискушенко С. А. та багатьма іншими) й іноземних науковців (Paul R., Elder L., Natim B., Munday J., El Bahri Oussama, Darir H. та ін.).

Метою дослідження є обґрунтування теоретичних і методичних засад розвитку критичного мислення у процесі викладання практики перекладу галузевих текстів, а також визначення педагогічних умов і прийомів, що сприяють формуванню цієї компетентності у студентів-філологів.

Для досягнення поставленої мети передбачено виконання таких завдань: 1) проаналізувати наукові підходи до визначення сутності критичного мислення та його ролі у перекладацькій діяльності; 2) охарактеризувати особливості галузевих текстів як об'єктів перекладу; 3) визначити методичні стратегії, які забезпечують розвиток критичного мислення у процесі викладання перекладу.

Виклад основного матеріалу. Розвиток критичного мислення в контексті навчання перекладу галузевих текстів постає не лише як дидактична вимога, а як ключовий чинник професійного становлення перекладача, здатного діяти свідомо, обґрунтовано й відповідально в умовах зростаючої складності текстів і комунікативних ситуацій. Тому, перш за все, необхідно розглянути саме поняття критичного мислення та його базові характеристики як складової професійної компетентності перекладача.

Критичне мислення традиційно розглядають як структурований набір інтелектуальних навичок і інтелектуальних стандартів (точність, ясність, логічність, значущість доказів тощо), а також як модель мислення «про мислення» (метакогніція), що робить його особливо релевантним для формування професійної автономії перекладача. Тобто це багатокомпонентна когнітивно-рефлексивна здатність, яка включає вміння чітко формулювати проблеми, аналізувати аргументи, оцінювати докази, робити обґрунтовані висновки та коригувати власні судження [1, С. 9-12]. В контексті перекладознавства поняття критичного мислення тісно поєднується з традиційними підходами до формування перекладацької компетентності, що наголошують на аналізі тексту, контексту, прагматичних та культурних вимірів сенсу. Підкреслюється, що перекладацька діяльність є аналітичною і інтерпретативною, отже її навчання має включати завдання, які вимагають зважування альтернатив, аргументації вибору й рефлексії над перекладацьким процесом [2, С. 10-17]. Поєднання цих теоретичних підходів веде до розуміння критичного мислення як до інтегральної професійної функції перекладача, оскільки воно забезпечує здатність ідентифікувати проблемні місця тексту, прогнозувати перекладацькі ризики, вибирати адекватні стратегії передачі термінології та структури, а також аргументувати і документувати свої рішення перед клієнтом чи колегами.

Крім того, з точки зору методики розвитку критичного мислення вимагає системного поєднання когнітивних вправ (логічний аналіз, робота з аргументами тощо), метакогнітивних процедур (само- та взаємооцінювання, журнал рефлексії та інше) і автентичних професійних завдань (аналіз конкретних ситуацій, редагування офіційних перекладів, інтерпретація нормативних документів і подібне). Такий підхід показує, що спеціально орієнтовані навчальні заходи підвищують показники критичного мислення у студентів-перекладачів і можуть стати основою для корекції навчальних планів. Наголошується, що інтеграція технік критичного мислення має позитивний вплив на якість перекладу: як на рівні адекватності переданого змісту, так і на рівні аргументації перекладацьких рішень у рефлексивних нотатках студентів. Більше того, особливу увагу слід приділяти адаптації загальних інструментів критичного мислення саме до специфіки галузевих дискурсів. Оскільки, приміром, юридичний дискурс вимагає від перекладача точності відтворення семантичних відтінків, розуміння логіки нормативних конструкцій та вміння ідентифікувати наслідки змін у формулюваннях. Водночас, медичний дискурс потребує знання не тільки термінології, а й етичних аспектів інформування пацієнта та уважності до змін у клінічних інтерпретаціях. Тому методика має поєднувати роботу з термінологічними глосаріями й корпусними даними,

аналіз аргументативної структури документів, моделювання комунікаційних сценаріїв і метод конкретних ситуацій (*case method*) із обговоренням альтернативних перекладацьких стратегій. Водночас важливо формувати вміння відстежувати джерела невизначеності (мовні, міжкультурні, контекстуальні) і застосовувати систематизовані процедури для прийняття рішення та документування вибору: від нотаток перекладача до створення перекладацьких пам'яток чи інструкцій (*translation briefs*) [2; 3]. Іншими словами, теоретичні підвалини розвитку критичного мислення у перекладацькій практиці базуються на міждисциплінарному синтезі загально-освітніх моделей критичного мислення й специфіки перекладацької діяльності. Це зумовлює необхідність цілісної методичної рамки, яка б координувала вправи на аналітику тексту, метакогнітивну рефлексію та професійне застосування знань у конкретних галузевих ситуаціях.

Галузеві тексти посідають важливе місце у професійній діяльності перекладача, оскільки вони відображають фахові знання певної сфери та характеризуються високим рівнем термінологічної насиченості, стандартизованістю мовних засобів і чіткою структурною організацією. На відміну від інших типів текстів, вони спрямовані передусім на точну передачу фахової інформації, що зумовлює підвищені вимоги до адекватності перекладу. У цьому контексті перекладач виступає не лише посередником між мовами, а й інтерпретатором «спеціалізованого» змісту, який повинен враховувати як мовні, так і позамовні чинники, пов'язані з функціонуванням відповідного дискурсу. Серед різновидів галузевих текстів особливу складність становлять ті, які відзначаються високим рівнем формалізації, усталеністю синтаксичних конструкцій і значною кількістю термінів, тобто термінологічно насичені тощо. Так, наприклад, юридичні тексти часто містять складні логічні структури, посилання на нормативні акти, специфічні формули та кліше, які забезпечують точність і однозначність правового тлумачення. У процесі перекладу таких текстів перекладач повинен враховувати відмінності між правовими системами різних країн, оскільки багато понять не мають прямого еквівалента в іншій мові та культурі. Це вимагає від перекладача не лише лінгвістичної компетентності, а й здатності критично аналізувати зміст документа, визначати функцію термінів і знаходити оптимальні способи їх передачі. Медичні тексти також характеризуються високим ступенем термінологічної спеціалізації, однак їх специфіка пов'язана з необхідністю точної передачі наукових і клінічних понять, які безпосередньо стосуються здоров'я та життя людини. Значну частину медичної лексики становлять терміни грецького та латинського походження, а також складні багатокомпонентні словосполучення, що позначають діагнози, процедури або фармакологічні препарати. Окрім того,

медичний дискурс передбачає дотримання етичних норм і зрозумілість інформації для різних цільових аудиторій: від вузьких фахівців до пацієнтів. У зв'язку з цим перекладач повинен уважно аналізувати контекст уживання термінів, враховувати комунікативну мету тексту та забезпечувати баланс між науковою точністю і зрозумілістю. Спільною рисою цих текстів є їх висока відповідальність з точки зору змістової достовірності. Навіть незначна помилка або неточність у перекладі може призвести до суттєвих наслідків, починаю з юридичних непорозумінь, закінчуючи неправильним тлумаченням медичної інформації. Саме тому переклад таких текстів вимагає ретельного попереднього аналізу, роботи з довідковими джерелами, термінологічними базами та словниками. У цьому процесі критичне мислення відіграє ключову роль, оскільки воно допомагає перекладачеві оцінювати достовірність інформації, зіставляти різні варіанти перекладацьких рішень і аргументовано обирати найбільш адекватний варіант [1; 3; 4; 5]. Отже, специфіка галузевих текстів зумовлює необхідність комплексного підходу до їх перекладу, який поєднує мовну, термінологічну та аналітичну компетентності перекладача. Робота з відповідними текстами потребує не лише знання терміносистеми, а й розвинених навичок критичного аналізу, здатності враховувати контекст, функцію тексту та особливості фахового дискурсу. Саме тому у процесі підготовки майбутніх перекладачів важливо приділяти особливу увагу формуванню аналітичного підходу до роботи з галузевими текстами, що забезпечує підвищення якості перекладу та професійну відповідальність фахівця.

Розвиток критичного мислення у процесі викладання перекладу потребує цілеспрямованого методичного забезпечення, що поєднує когнітивні, діяльнісні та рефлексивні компоненти навчання. Сучасні дослідження підтверджують, що критичне мислення є ключовою освітньою метою у вищій школі, оскільки воно забезпечує здатність студентів аналізувати інформацію, приймати обґрунтовані рішення та діяти самостійно у складних професійних ситуаціях. У сфері перекладацької освіти ця здатність набуває особливого значення, адже переклад передбачає не лише мовну трансформацію, а й глибоку інтерпретацію змісту, оцінювання альтернативних рішень і відповідальність за точність переданої інформації. Одним із ключових принципів розвитку критичного мислення є проблемно-орієнтоване навчання, що базується на створенні ситуацій інтелектуального виклику. На практиці це реалізується через використання автентичних текстів і постановку проблемних завдань, які вимагають аналізу, синтезу та оцінювання інформації. Дослідження у галузі мовної освіти засвідчують, що впровадження критично-орієнтованих завдань сприяє переходу від механічного засвоєння матеріалу до глибшого осмислення та розвитку

самостійного мислення. У підготовці перекладачів це означає формування здатності виявляти перекладацькі проблеми, прогнозувати труднощі та знаходити аргументовані рішення. Як вже зазначалося раніше, важливим методичним інструментом є метод конкретних ситуацій, який передбачає аналіз реальних або змодельованих перекладацьких ситуацій. Його застосування у навчанні перекладу дозволяє моделювати професійні умови діяльності перекладача, зокрема роботу з юридичними чи медичними текстами, де необхідно враховувати контекст, функцію тексту та можливі наслідки перекладацьких рішень. Дослідження показують, що використання конкретних ситуацій і проблемних завдань є ефективним засобом формування критичного мислення, оскільки активізує аналітичну діяльність студентів і сприяє розвитку навичок аргументації. Не менш значущим є метод порівняльного аналізу перекладів, який передбачає зіставлення різних варіантів перекладу одного тексту. Така діяльність дозволяє студентам оцінювати якість перекладу, виявляти помилки та аналізувати використані перекладацькі стратегії. Як свідчать наукові розвідки, розвиток критичного мислення у перекладі безпосередньо пов'язаний із умінням аналізувати власні та чужі перекладацькі рішення, що сприяє підвищенню загального рівня перекладацької компетентності. Окрему роль у формуванні критичного мислення відіграють рефлексивні практики, зокрема самооцінювання, взаємооцінювання та використання методу міркування уголос або паралельної вербалізації (*think-aloud*). Такі підходи дозволяють дослідити процес прийняття перекладацьких рішень і виявити типові когнітивні помилки студентів. Згідно з результатами емпіричних досліджень, застосування рефлексивних методик сприяє усвідомленню власних стратегій мислення та їх подальшому вдосконаленню. Важливим сучасним напрямом є інтеграція цифрових технологій у навчальний процес. Використання корпусів текстів, термінологічних баз даних і систем автоматизованого перекладу створює додаткові можливості для розвитку критичного мислення, оскільки студенти повинні оцінювати якість отриманої інформації, перевіряти її достовірність і приймати рішення щодо доцільності її використання. Водночас дослідження доводять, що залучення перекладацьких вправ як навчального інструменту позитивно впливає на розвиток когнітивних навичок, зокрема критичного мислення, що підтверджує ефективність інтеграції перекладацької практики у навчальні програми [6; 7; 8; 9]. Таким чином, методичні підходи до розвитку критичного мислення у процесі викладання перекладу мають ґрунтуватися на комплексному поєднанні проблемно-орієнтованого навчання, методу конкретних ситуацій, порівняльного аналізу, рефлексивних практик і цифрових інструментів. Такий підхід забезпечує формування у студентів

здатності до глибокого аналізу тексту, аргументованого прийняття перекладацьких рішень і відповідального ставлення до результатів професійної діяльності, що є необхідною умовою підготовки висококваліфікованих перекладачів у сучасному освітньому просторі.

Висновки. Проведена розвідка засвідчує, що в умовах зростання вимог до якості галузевого перекладу критичне мислення постає як ключова складова професійної компетентності перекладача, оскільки забезпечує здатність до глибокого аналізу тексту, виявлення перекладацьких проблем і прийняття обґрунтованих рішень. Робота з галузевими текстами потребує від перекладача не лише мовної та термінологічної підготовки, а й розвинених навичок критичного аналізу, здатності враховувати контекст, функцію тексту та особливості фахового дискурсу. Для формування у студентів здатності до самостійного аналізу, аргументації перекладацьких рішень і професійної рефлексії доцільно комплексно застосовувати проблемно-орієнтоване навчання, метод конкретних ситуацій, порівняльний аналіз перекладів і рефлексивні практики. Отже, розвиток критичного мислення є необхідною умовою підготовки конкурентоспроможних перекладачів, здатних ефективно діяти у складних професійних ситуаціях. Перспективи подальших досліджень полягають у розробці інноваційних методик навчання та інтеграції цифрових інструментів у процес формування перекладацької компетентності.

Література:

1. Paul R., Elder L. The Miniature Guide to Critical Thinking: Concepts and Tools. Rowman & Littlefield: Lanham, Boulder, New York, London. 2020. P. 9-12.
2. Hatim B., Munday J. Translation: An Advanced Resource Book. Routledge. Taylor & Francis Group. London and New York. 2004. 373 p.
3. Gile D. Basic Concepts and Models for Interpreter and Translator Training. Benjamins Translation Library. John Benjamins Publishing Company. 2009. Volume 8. 283 p.
4. Вискушенко С. А., Мосієнко О. В. Лексико-семантичні, граматичні та жанровостилістичні особливості англійських фахових текстів тваринництва. Закарпатські філологічні студії, 2022. Вип. 23, Т. 1. С. 98-102.
5. Вискушенко С. А. Термінологічна насиченість текстів англійської фахової мови тваринництва. Наукові праці Кам'янець-Подільського університету імені Івана Огієнка: Філологічні науки. Вип. 26. Кам'янець-Подільський: ПП «Медобори-2006». 2011. С. 54-57
6. El Bahri Oussama, Darir H. Enhancing Students' Critical Thinking through Translation Practice: A Narrative Review. European Modern Studies Journal. Vol. 7, № 4. 2023. P. 227-234.
7. Fei Luo. A Study on the Evaluation of College Students' Critical Thinking Ability in Translation Based on Think-aloud Protocols. Advances in Social Science, Education and Humanities Research. Proceedings of the 2020 Conference on Education, Language and Intercultural Communication (ELIC 2020). Volume 490. 2020. Published by Atlantis Press. P. 260-264.

8. Вискушенко С. А., Вискушенко Д. А., Мосієнко О. В., Зорницький А. В. Застосування інформаційно-комунікаційних технологій для організації дистанційного навчання українськими закладами вищої освіти в часи кризових ситуацій. Суспільство та національні інтереси. 2024. № 7 (7). С. 105-115.

9. Вискушенко С. А., Вискушенко Д. А., Никитюк В. А., Андрійчук Т. В. Впровадження інформаційно-комунікативних технологій закладами вищої освіти України в контексті дистанційного навчання. Суспільство та національні інтереси. 2024. № 8(8). С.117-128.

References:

1. Paul R., Elder L. The Miniature Guide to Critical Thinking: Concepts and Tools. Rowman & Littlefield: Lanham, Boulder, New York, London. 2020. P. 9-12.

2. Hatim B., Munday J. Translation: An Advanced Resource Book. Routledge. Taylor & Francis Group. London and New York. 2004. 373 p.

3. Gile D. Basic Concepts and Models for Interpreter and Translator Training. Benjamins Translation Library. John Benjamins Publishing Company. 2009. Volume 8. 283 p.

4. Vyskushenko S. A., Mosiienko O. V. Leksyko-semantychni, hramatychni ta zhanrovostylistychni osoblyvosti anhliiskykh fakhovykh tekstiv tvarynnytstva [Lexico-semantic, grammatical, and genre-stylistic peculiarities of the English Animal Husbandry Professional Texts]. Zakarpatski filolohichni studii, 2022. Vyp. 23, T. 1. S. 98-102.

5. Vyskushenko S. A. Terminolohichna nasychenist tekstiv anhliiskoi fakhovoi movy tvarynnytstva [Terminological Density of Texts in the English Professional Language of Animal Husbandry]. Naukovi pratsi Kamianets-Podilskoho universytetu imeni Ivana Ohienka: Filolohichni nauky. Vyp. 26. Kamianets-Podilskyyi: PP «Medobory-2006». 2011. S. 54-57.

6. El Bahri Oussama, Darir Hassane. Enhancing Students' Critical Thinking through Translation Practice: A Narrative Review. European Modern Studies Journal. Vol. 7, № 4. 2023. P. 227-234.

7. Fei Luo. A Study on the Evaluation of College Students' Critical Thinking Ability in Translation Based on Think-aloud Protocols. Advances in Social Science, Education and Humanities Research. Proceedings of the 2020 Conference on Education, Language and Intercultural Communication (ELIC 2020). Volume 490. 2020. Published by Atlantis Press. P. 260-264.

8. Vyskushenko S. A., Vyskushenko D. A., Mosiienko O. V., Zornitskyi A. V. Zastosuvannya informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii dlia orhanizatsii dystantsiinoho navchannia ukraïnskymy zakladamy vyshchoi osvity v chasy kryzovykh sytuatsii [The use of information and communication technologies while organizing distance learning in ukrainian higher education institutions in times of crisis situations]. Suspilstvo ta natsionalni interesy. 2024. № 7 (7). S. 105-115.

9. Vyskushenko S. A., Vyskushenko D. A., Nykytiuk Yu. A., Andriichuk T. V. Vprovadzhennia informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii zakladamy vyshchoi osvity Ukrainy v konteksti dystantsiinoho navchannia [The Implementation of Information and Communication Technologies by Ukrainian Higher Education Institutions in the Context of Distance Learning]. Suspilstvo ta natsionalni interesy. 2024. 8 (8). С. 117-128.

Дата першого надходження статті до видання: 18.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 02.05.2026